

פניני הפרשה

נשא

עלון מס' 1140

שנה כ"ג התשפ"ב

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נידד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

בין פסח לשבועות

למרות הדין שאין מערבין שמחה בשמחה, בכל זאת מתחילים לספור ספירת העומר בתוך ימי הפסח – ממחרת השבת, והדברים מבוארים בדברי הרמב"ן שימי ספירת העומר הם כולם קדושים וקדושתם מתחילה בחג הפסח ומסתיימת בחג השבועות, באופן שכל חג הפסח הוא יום טוב, וששת השבועות הבאים הם כחולו של מועד עד חג השבועות שהוא יום מתן תורה.

ויש להתבונן במהות ימי ספירת העומר, במה הם דומים לימי חול המועד, הרי לא מתנהגים בהם כמועד? ואיך הם מקשרים בין פסח לשבועות – שני חגים השונים במהותם?

אלא, ביאור הענין הוא, שאין משמעות ליציאה ממצרים והשחרור מעול פרעה בלי להיכנס לעול המצוות, שכן משוחרר שיש בו ריקנות וחוסר תוכן, הוא העבד הגדול ביותר ליצרים ולרצונות ולכל מיני רעיונות, ואין לו שום שליטה על עצמו. אם כן, בלי קבלת התורה, עדיין היינו משועבדים לפרעה ולמה שהוא מייצג. על כן, חובה עלינו להשלים את תהליך היציאה על ידי הספירה וההכנה לקבלת התורה ועל ידי קבלת התורה בסופו של התהליך, כמו שכתוב "בהוציאך את העם וגו' תעבדון את האלוקים על ההר הזה". חג הפסח מסמל את ההתחלה של הגאולה וחג השבועות את השלמת הגאולה, וימי הספירה שחלים בימים שבינתיים הם התהליך לגאולה. ובוהם הם כמו ימי חול המועד שיש להתחזק בהם בלימוד תורה, שלא ניתנו המועדים אלא לעסוק בהם בתורה.

*

מסופר על רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל, שהיה מחזק נערים שעברו את השואה. היה בחור אחד שלא קיבל תנחומין, והפסיק לשמור תורה ומצוות. בירר הרב אצל חבריו אם היה איזה דבר שהצטיין בו לפני המלחמה. סיפרו לו שהיה יודע לקרוא בתורה היטב. פנה אליו הרב וביקש ממנו שיקרא להם בתורה, כי אין להם מי שיקרא. ניאות הבחור, והנה ברנע שקרא האירו אל עבר פניו אותיותיה הקדושות של התורה, והמאור שבה השיבו למוטב.

יחיד ומיוחד	עצה טובה
<p>חג היחיד שהתורה אינה מציינת בו תאריך</p> <p>בניגוד לכל החגים שהתורה כותבת את התאריך שלהם – בט"ו לחדש, באחד לחדש, בעשור לחדש וכו' – בחג השבועות אין מועד מוגדר, אלא הוא נקבע ביחס לחג הפסח באמצעות ספירת העומר: "עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'" (ויקרא כג, טו), כלומר בסוף ספירת שבעה שבועות חוגגים את חג השבועות (אמנם בזמנינו חג השבועות חל באופן קבוע בששה בסיון, בגלל שבזמננו תמיד ניסן מלא בן שלשים יום ואייר חסר בן כ"ט יום. אך כאשר היו מקדשים את החדש, היה חל לפעמים בחמשה לפעמים בששה ולפעמים בשבעה, עיין ר"ה דף ה' ע"ב). ומסבירים המפרשים שבכוונה תלו את חג השבועות בחג הפסח, כדי להודיע שכל משמעותו התכליתית והסופית של חג המצות תלויה בחג השבועות שבו קיבלנו את התורה, ואין טעם לפסח בלי שבועות.</p>	<p>כדי להתרחק מן הכבוד, שאל את עצמך: אילו היו נותנים לי את הבחירה, האם הייתי מעדיף להיות מפורסם ואומלל, או מרוצה ולא מוכר? ... (רבי נח וינברג זצ"ל בספר "מ"ח קנייני תורה" דרך ל"ו).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"ידוע הדבר ומפורסם הענין כמה גדולה ועצומה מעלת התורה הקדושה שעל ידה קיום כל העולם כולו, כמ"ש רז"ל על פסוק 'אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת'. ומהאי טעמא אנו זוכים ליהנות מהעולם הזה אף על פי שהיא חלקו של עשיו...". ("מגיד חדשות" ח"י עמ' רס"ג)

הקרבת השינה לתורה

ימים, תזכורת לאדם ששנות חייו בעולם הזה **שבעים שנה** הם רק "דירת עראי" כצל עובר וכחלום יעוף). הרי ששבר את הנטיה למגורים. ואכן, זה החזיק את עם ישראל, שגם בנדודיו הרבים בגלות המרה לא נשברה רוחו ולא נכפפה קומתו הרוחנית, ובכל מקום שהלך וגלה, התורה גלתה עמו. ובא הדבר בזמן שמחתנו, ללמדנו כי אפשר לשמוח גם בלא קורת גג, כי עיקר השמחה היא במצוות השי"ת, ולא בשעשועי סרק ודירה מרווחת.

לשבור את הרגלי האכילה לומדים מחג **הפסח**. המעיים שמורגלים כל השנה בלחם חמץ ועוגות וכדומה, משנים לפתע את הרגלם וניזונים ממצות ומוצרים הכשרים לפסח.

ואילו בחג **השבועות**, חג מתן תורה, מקריבים בשביל התורה את הדבר החשוב והחיוני ביותר לאדם, והוא מנוחת השינה שלו. מדירים את עינינו מהשינה במשך לילה שלם ועוסקים בתורה. ללמדך שכנגד עמל התורה לא ירגיש אדם לא רעב ולא צמא ולא עייפות.

*

בדרך אגב, לומד מכאן מן שליט"א שהתורה איננה גורסת ב**יטול יצרים**, אלא **ריסון יצרים**. היצר הטבעי גם הוא יצירתו של הקב"ה, ומצוה על האדם לעבוד את ה' בשני יצריו, ביצר הטוב וביצר הרע (כדרשת חז"ל ברכות דף נ"ד ע"א). וכפי שרואים מהדוגמאות הנ"ל, אין התורה אומרת לצום בפסח, אלא להחליף את המאכל מחמץ למצה. אין חז"ל אוסרים לישון בחג השבועות, רק להדיר שינה מעינינו בלילה, וביום שלפני כן ולאחריו ישנים כמה שעות, על מנת להחליף כוחות וללמוד שוב ביתר עוז. אין התורה אומרת לצאת בימי הסוכות תחת אויר השמים, אלא ללון בסוכה העשויה מענפי אילן. מבקשת התורה לשבור את הרגלי היצרים ואת אהבת הנוחיות, אך לא לשבור את היצר כליל.

ובזה יאירו דברי הגמרא בפסחים (דף ס"ח ע"ב) "הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, מאי טעמא? יום שניתנה בו תורה הוא". ולכאורה אדרבא ביום שניתנה בו תורה ראוי היה להקדיש את החג כולו לה' ? אלא הוא הדבר שאמרנו: התורה מלמדת את האדם לתת לגוף את המגיע לו ולנשמה את המגיע לה. נפש בריאה בגוף בריא.

ובחומש בית נאמן בראשית (י, יב) כתב מרן שליט"א בלשונו הזהב: "בורא הטבע ונותן התורה חד הוא, ואין כוונתו להמאיס את הגוף ולהשפילו אלא להגביל תאוותיו".

ישבו הגאון רבי פינחס בעל ה"הפלאה" ואחיו הגאון רבי שמעלקא מניקלשבורג והגו בשקידה בתורה. לאחר שנתייגעו מאוד והשעה כבר היתה מאוחרת, קם רבי פינחס ממקומו ואמר לאחיו שאזלו כוחותיו ועליו לנוח. החל לחפש כר כדי להניח למראשותיו. נזדעק לעומתו רבי שמעלקא: "אם עדיין נותר כך מעט כוח לחפש אחר כרית, מוטב שתנצלו ללמוד תורה". ושוב התיישבו השניים ללמוד...

ויש גם מצב הפוך, כמו בהלצה הבאה: אדם הולך לישון בשעה שמונה בערב, ומתעורר בשעה שמונה ועשרה בערב שלמחרת. מציץ בשעון, ומתאכזב: "רק עשר דקות ישנתי?! ...", וחוזר לישון...

*

בשיחת מוסר שמסר ביום חג השבועות מרן ראש הישיבה הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א (הובא בספר "קובץ מאמרים" ח"ב עמ' נ"ט), אמר את הרעיון הבא על פי ספר "בינה לעתים":

שלשה דברים נחוצים לחייו של אדם, ובלעדיהם קשה לו להתקיים. והם: דירה, מזון ושינה. כשנתבונן נראה, שהשינה צריכה לאדם יותר מכולם. בלי דירה יכול אדם להיות נע ונד בארץ (כמו הומלסים הלנים ברחוב), בלי מאכל ומשתה קשה מאד להתקיים, ובכל זאת יכולים לחיות (חוקרים מצאו כי יכול אדם להתקיים עם שתיה בלבד ללא אכילה עד 70 יום, ובלא שתיה כלל עד כעשרה ימים), אך צורך השינה לאדם הוא חיוני יותר מכולם, כדברי חז"ל (נדרים דף ט"ו ע"א) האומר שבועה שלא אישן שלשה ימים – מלקין אותו (לפי שנשבע לשקר) וישן מיד, שאי אפשר לאדם שלא לישון שלשה ימים.

ובכן, רצה הקב"ה לזכות את ישראל, ונתן לנו שלש רגלים: חג המצות, חג השבועות וחג הסוכות. חג המצות זכר ליציאת מצרים, חג השבועות חג מתן תורה, וחג הסוכות זמן שמחתנו וזמן שמחת תורה. ומאחר שקבלת עול התורה איננה מהדברים הקלים, ואדם חייב לוותר על הרבה נוחיות למען התורה, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"ד) "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, ובתורה אתה עמל", וגם באופן כללי עם ישראל סבל כמה גלויות נדודים וטלטולים למען קיום מצוות התורה, לכן חניך אותנו הקב"ה להתגבר על שלשת הצרכים החיוניים ביותר למען קיום התורה.

כיצד? בחג **הסוכות** יוצא אדם מדירתו הקבועה, ויושב ואוכל ושותה וישן בדירת עראי (במשך **שבעה**

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

שתי סלסלות תמרים

לי, שכך הוא הניח כל מה שיכלה הכלכלה להכיל, ואילו היתה הכלכלה מכילה יותר, אפילו את כל כרמו היה מניח בה... ולכן נתתי לו שכר גדול כאילו הביא את כל כרמו.

כך הוא האדם המנדד שינה מעיניו בלילה כפי יכולתו כדי לעמול בתורה. במעשהו זה הרי הוא מוכיח כי כי הוא מעריך את התורה, ואינו לומד בה רק כדי לצאת ידי חובה. בכל עת פנוי שוקד הוא על תלמודו, ואילו גופו היה מרשה לו, היה לומד במשך כל הלילה. לפיכך, מחשב לו הקב"ה גם את אותן שעות שנאלץ לישון בהן כאילו עסק בהן בתורה.

ובזכות נידוד השינה ללימוד תורה, זוכים לצאת מן הגלות. ורמז זאת בפסוק "קומי רני בלילה לראש אשמרות" (איכה ב, יט), ודרשו חז"ל "רנה" של תורה, זה הלימוד בלילה שהוא עת שינה, יחשב לנדיבות (עין תמיד ל"ב ע"ב). ולכן מדה כנגד מדה גם ה' יתברך ינהג עמכם במדת החסד והרחמים להקים אתכם מן הגלות, וזהו: קומי מן הגלות, בעבור כי תרוני בלילה.

ועוד ביאר בזה הפסוק "קדמו עיני אשמרות לשית פאמרתך - קולי שמעה כחסדך" (תהלים קיט, קמח-קמט), דהיינו: מאחר שהקדמתי לקום בלילה כדי לעסוק בתורה, ולא שמעתי ליצרי הרע שניסה לפתותני שזהו עת שינה ופטור אני מעסק התורה, לכן מדה כנגד מדה בשכר נדיבותי, גם אתה ה' קולי שמעה כחסדך" ותנהג עמי בתורת חסד ונדבה.

ובזה פירש מאמר חכמינו ז"ל: כל העוסק בתורה בלילה, הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום, שנאמר "יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי" (חגיגה י"ב ע"ב). והיינו שעל ידי שאדם עוסק בתורה בלילה שזה מעשה נדבה, זוכה לחסד ונדבה ביום.

רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו "בן איש חיל" ח"א (דרוש ג' לשבת כלה) מחדש כי כאשר מנדד האדם שינה מעיניו ולומד בלילה עוד מספר שעות כפי טבעו ויכולתו עד שתחטפנו שינה, הרי הוא זוכה שיחשיבו לו את השעות שבהן ישן כאילו למד בהן ויקבל עליהן שכר מושלם.

וביאר זאת במשל למלך שהעניקו לו שני משרתיו מתנה סלסלה עם תמרים. אלא שהאחד הגיש לפניו סלסלה מלאה וגדושה על כל גדותיה, ואילו חברו הגיש סלסלה מחוקה שאינה מלאה.

צוה המלך את עבדיו למנות את מספר התמרים שיש בסלסלה של המשרת שהביא כלכלה מחוקה, ולתת לו את שווי התמרים שהביא כפי המחיר שנמכרים בשוק. ואילו את המשרת שהביא סלסלה גדושה, שאל המלך כמה ליטרות יש בכרמך. השיבו "אלף". "אם כן" צוה המלך "תנו לו דמי אלף ליטרות!".

לא התאפקו העבדים והביעו את פליאתם בפני המלך: "אדוננו המלך מה פשר האפליה הקיצונית הזו, והלא ההפרש בין שני המשרתים היה רק שהשני הוסיף עוד מספר תמרים נוספים?! אילו היית נותן לו פחות, החרשנו, אך מדוע בעל הסלסלה הגדושה קיבל שכר כפול ומכופל..."

"אמנם בכמות המתנה, אין הפרש גדול" - השיבם המלך - "אך בכוונת הנתינה, ההפרש ביניהם היה עצום. המשרת שהביא סלסלה מחוקה - צמצם בכבודי, כי חשב שכבודי כערך מספר התמרים שהביא בפני, והראיה שאם היה חושב שכבודי שווה יותר, היה ממלא קערה גדושה, כיון שנותר לו עוד מקום למלאות. ולכן התנהגתי עמו כפי הדין והשבתי לו בדיוק את שכר מתנתו. ואילו חברו שהביא מנה גדושה ומכובדת, הוכיח בזה את הכבוד המופלג שהוא רוחש

תמיד רצית להפוך את כתיבתך למקצועית ומרתקת?

כעת הדבר בהישג ידך!

הספר הנפלא

הכתב והמכתב

שני חלקים

פרקי הנחיה והדרכה באמנות הכתיבה התורנית יחד עם אוצר מליצות וביטויים לשימוש בכתיבה עם פירושים ומקורותיהם

הספר כולל הדרכה בכל סוגי הכתיבה: מאמרים, שאלות ותשובות, חידושי מקרא, חידושי ש"ס, פסקי הלכה, סיפורים, ביוגרפיות, מכתבים, מודעות ושירים, כתיבת הערה, קושיא ותירוץ, כללי פיסוק ור"ת, טיפים והדרכה בהוצאת ספר לאור וההדרת ספרים.

ניתן להשיג בהנחות הספרים

הפצה ראשית "אור החיים", לבירורים - 052-7654216

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: האם עדיף ללמוד טור ובית יוסף שלחן ערוך ומשנה ברורה בהספק נמוך, או ללמוד רק שלחן ערוך ומשנה ברורה בהספק גבוה?

תשובה: אפשר ללמוד בית יוסף בלי לפתוח את הגמרא רק לעתים רחוקות. לימוד שלחן ערוך ומשנה ברורה בלי טור ובית יוסף, כבונה מגדל גבוה בלי יסודות.

שאלה: בזמן הקרוב יפתח כולל חדש שבו ילמדו הלכות שבת כדי להיבחן ברבנות, וסדר הלימוד כולל ב"י וש"ע ונושאי כליו. האם עדיף לעבור לכולל זה או להישאר בכולל הנוכחי שבו ילמדו מסכת עירובין בעיון? ובכלל, מה דעת כת"ר בנושא הבחינות לרבנות?

תשובה: כשלומדים ב"י וש"ע ונושאי כליו, הרי לומדים הלכה למעשה. כשלומדים מסכת עירובין בעיון, יכולים להשאר בסוגית "עיר העשויה כקשת" עד שתיבנה העיר כולה (עיין בשו"ת חוות יאיר סימן קנה). טוב ונכון להבחן לרבנות ולדיינות כי זה מזרז מאד לחזור על הלימוד.

שאלה: האם מותר לנו לחלוק בהלכה על מי שקדם לנו?

תשובה: מותר לחלוק ולהשיב בדברים של מעם כמ"ש בשו"ת יביע אומר בכמה מקומות. רק צריך שני תנאים: א. מדת הענוה. ב. יושר העיון. והיום לצערנו נדיר מאד למצוא שני התנאים האלה. ועם כל זה אין לחלוק על ראשונים או לדחות דברי מרן שקבלנו הוראותיו אלא אם כן ימצא תנא דמסייע ליה. ואם לא – עיר מה שנראה לו ויסיים בצ"ע.

שאלה: האם יש ענין לקרוא שם לתינוקת כמה שיותר מוקדם?

תשובה: אפשר לקרוא לה מיד בהסכמת שני ההורים, ויברכו אותה בשמה החדש בעלייה לתורה בימי זה"ב, ועדיף בשבת.

שאלה: גיסתי נפרדה מבעלה לפני כחצי שנה, וכעת נולדה לה בת בשעה טובה, ובעלה אינו מתכוין לעלות לתורה כנהוג ולקרוא לילדה שם. מה עליה לעשות?

תשובה: יעלה אביה או אחיה לתורה ויקרא שם לתינוקת.

שאלה: כתוב בשער הגלגולים (הקדמה כ"ג) ובסוף שער מאמרי רז"ל (בליקוטי מוהר"ו זלה"ה), שכשנולד האדם ואביו ואמו קוראים לו שם העולה בדעתם, אינו באקראי ובהזדמן, כאשר יעלה המזלג, אלא הקדוש ברוך הוא שם בפיהם השם ההוא המוכרח אל הנשמה ההיא, כפי המקום אשר הוצב משורש אדם העליון. וכמ"ש בברכות (דף ז' ע"ב): "מנא לן דשמא גרים? אמר רבי אליעזר דאמר קרא (תהלים מ"ו ט'): 'לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ...'". ע"ש. אם כן, מדוע צריכים ההורים לדקדק לקרוא לבנם בשם צדיק או לבתם בשם צדקת, אם כבר נגזר משמים מה יהיה השם?

תשובה: זו שאלת הידיעה והבחירה. אדם ישתדל לעשות מה שיכול.

שאלה: האם מותר לדבר באנגלית בבית הכסא?

תשובה: כמה שפחות (אם יש צורך).

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל